

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VIII. Alex. III. Magistro Fidantiæ Canonico Civit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

canoniis professionem nullius Archiepiscoporū, vel Abbatum sine vestra grata licentia suscipere, aut susceptum retinere presumat. Refert Manrique

anno 1137. cap. 1. num. 5. de converforum gradu egimus in cap. in presentia, de probat. & commentarium hu jus textus dabimus infra, in cap. final.

CAPUT VIII.

Alex. III. Magistro Fidantia Canonico Civit.

Ad nostram noveris audientiam pervenisse, quod (b) Eremita de monte Foliano quosdam pueros intra biennium in tantum (c) seduxerunt, quod quidam illorum suasionibus eorum assensum præbentes, ad Ecclesias ipsorum accesserunt. Qui cum statim religionis habitum induissent, unus prædictorum pueroꝝ T. nomine statim poenitens, quod habitum susceperat, id quod fecerat, suis parentibus intimavit, qui ad locum ipsum morâ postpositâ accedentes, eum exinde traxerunt: & cum non stetit ibi, nisi per unam noctem, ut accepimus, præfati Eremitæ, & quidam alii eum non permittunt quandam puellam ducere in uxorem, quam ipse juravit in uxorem accipere, ac sicut dicitur, desponsavit. Quocirca d. t. p. A. s. p. m. quat. rei veritate inquisitâ diligenter, ac cognitâ, si tibi constiterit, quod præfatus T. ante consummationem xiv. anni habitum ipsum sine probatione susceperit, & susceptum habitum deposuit; aut si post xiv. annum habitum ipsum sine probatione susceperit, & infra triduum deposuit, cum ab impetitione prædictorum Eremitarum, vel aliorum in hac parte oc. & ex ap. cess. penitus absolutum; & eam quam juravit accipere in uxorem, liberè posse traducere in uxorem, si alia rationabilis causâ non impedit, denuncias.

NOTÆ.

1. (a) **A** Lex. III. Ita legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 8. sed cum triplex Ecclesia Cathedralis hujus nominis reperitur. alia in Hispania, vulgò dicta Ciudad Rodrigo, de qua egi in cap. auditis, de prescript. alia in Sardinia, aliaque dicta civitas Castellæ in Italia, non potest certò affirmari, de qua ex eis in presenti agitur, & per consequens de quibus Eremitis præfens questio incidit.

2. (b) **Eremita.** Eremita latinè dicitur homo degens in contemplatione, & perfectione, ut probat Ricciulus lib. 3. lucubr. iii. de Eremitis: & licet valde differat eremita à monacho, ita ut jura loquentia de monachis non comprehendant eremitas, cap. unic. in fine, de excess. Prelat. lib. 6. ubi Geminianus num. 5. tamen Religiosi etiam habitantes in cœnobiis constructis in locis desertis, quæ suo vivendi modo profitentur separationem ab hominum communione, appellari cœperunt Eremitæ, cap. cum monasterium 13. de elect. cap. penult. de verb. sign. lib. 6. tales fuerunt olim Religiosi Sanctorum Basilii, Augustini, & Benedicti, ut probant Ricciulus dicto lib. 3. cap. 1. Marquez in orig. Eremit. Haaphtenus disquisit. monast. lib. 2. tract. 7. disquis. 3. Unde eremitas in presenti accipio, non pro eremitis tantum, sed pro monachis in eremo degentibus, qui certam profitebantur regulam, juxta quam vivebant.

3. (c) **Seduxerunt.** Ingressus in monasterium liber, spontaneusque esse debet, cap. presens, cap. final. 20. q. 1. de coactione prorsus arcenda à regulari professione egi in cap. hoc tit. An verò dolus, qui dedit causam ingressui, & professioni reddat actum ullum, quæritur? Et aliqui affirmant, professionem efficacem esse, ex cap. veniens, cap. ex parte, cap. dudum, de convers. conjug. cap. cum dilectus, de his que vi: quia lesus dici non potest

qui se Deo conjunxit, cap. illud 20. q. 1. unde aiebat Apostolus ad Corinthios cap. 9. Factus sum Judæis tanquam Judæis, ut Judæos lucrarer. Et 2. ad Corinths. cap. 22. Ego vos non gravavi, sed cum essem astutus, dolo cepi vos. Sed contrarium, & merito, defendit Joannes Stephannus Durantius qq. juris q. 4. nam in jure vis, metus, & dolus æquiparantur, cap. 1. 15. q. 6. Igitur sicut professio metu facta nulla est, ita & quæ per dolum, & fraudem annullatur. Deinde quia dolus dans causam contractui bonæ fidei, illum ipso jure nullum reddit, l. eleganter. ff. de dolo: sed professio contractus est bonæ fidei, cap. viduas 27. q. 1. Igitur dolus eam nullam reddit. Nec contrarium probatur in dicto cap. veniens; nam ibi mulier, quæ intendebat repetere maritum, non auditur quia adulterium commisit; aliàs si contrarium constaret, maritum repetere. Nec etiam obstat textus in dicto cap. ex parte; nam in ejus specie mulier, quæ velata fuerat, ex falsâ causâ credens sponsum leprâ percussum; nihilominus in religione permanere volebat & ita liberè consentiebat. Nec etiam favent contrariæ sententiæ textus in dicto cap. dudum, dicto cap. cum dilectus; nam in eis non agitur de dolo, qui professioni causam dederat; sed de vana illusionē, & inductione, quæ pro dolo non habetur.

COMMENTARIUM.

Textus hic explicandus est ex notatis in cap. 2. & 4. hoc tit. Jubet enim in eo Alexander III. quod si impubes habitum susceperit monachalem, id est professionem emisit ante xiv. annos, & habitum deposuerit, posse eum uxorem accipere; quia in ea ætate professionem emittere non valebat, juxta tradita supra in cap. quia in insulis; & parentes poterant ipsum repetere, ut probavi supra in cap. 2. Si autem pubes habitum

habitu ipsum induisset, & per triennium detulisset, non poterat amplius illum exuere, & ad seculum redire. Desideratur autem in presenti casu delatio habitus per triennium; quia cum nullâ probatione precedente illum induisset,

non poterat tacite professus videri, ut eveniret, si jam ingressus monasterium habitum illum professorum induisset, ut probavi in capite 4. hoc. tit. ubi num. final. textum hunc exposui.

CAPUT IX.

Idem (a) *Helienfi* Episcopo.

Super eo, quod quæsitum est à nobis ex parte tua, utrum (b) sacerdotes, qui religionis habitum susceperint, & antequam essent vinculo professionis adstricti, ad priorem statum sunt (c) reversi, permittendi sint Ecclesias, & curam animarum habere: & alii (d) clerici, si monasticum habitum ante oblatum (e) professionis libellum deseruerint, ad sacros Ordines promoveri, & ad gubernationem Ecclesiarum possint assumi, f. t. taliter respondemus, quod si austeritatem religionis, ad quam migrasse noscuntur, servare noluerint, ad minorem religionem cogendi sunt pertransire, nec amplius in Ecclesiis secularibus debent assumi, ne contra votum suum, quod Domino fecerunt, in animarum suarum periculum comprobentur venire. Verum si ante susceptum habitum positi in probatione recedere voluerint, secundum regulam B. Benedicti non videntur prohiberi ad priorem statum redire: sed videtur regula vestra præcipere, ut in eadem veste redeant, in qua veniunt.

NOTÆ.

1. (a) *Helienfi.*] In prima collectione, sub hoc tit. cap. 9. legitur *Lierenfi*, & etiam in cap. 1. de convers. conjug. in eadem collect. ubi extat alia pars hujus textus, legitur *Ilaren.* post Concilium autem Lateran. p. 21. cap. 2. habetur, *Erfordienfi*: sed legendum est, *Helienfi*, ut in hac sexta collectione legitur, de qua diocesi egi in cap. pastoralis, de rescriptis.

(b) *Sacerdotes.*] Clericos posse vitam monasticam profiteri, probavi in cap. 3. hoc tit.

2. (c) *Sunt reversi.*] Ob hoc periculum reditus ad seculum, tum ut eorum probetur constantia, jubet D. Benedictus cap. 6. sue regule, ut non ita facile ingressus ad vitam monasticam concedatur clericis ac laicis: notat, & illustrat Haaphthenus lib. 4. disquisit. monast. tract. 2. disquisit. 4. ubi de ritibus observatis apud veteres in admissione clerici ad monachatum agit.

(d) *Clerici.*] In minoribus gradibus constituti.

3. (e) *Professionis libellum.*] Professionem in scriptis esse fallendum, supra probavi in cap. vidua, cuius formam ex Theodemaro Abbate refert Haaphthenus d. disquisit. 4. in hac verba: *In nomine Domini promitto me N. in sacro monasterio B. Martyris, sive Confessoris N. secundum instituta B. Benedicti coram Deo, & Angelis ejus, presente etiam Abbate nostro N. omnibus diebus meis in hoc sancto monasterio amodo, & deinceps perseveraturum, & in omni obedientia quodcumque mihi præceptum fuerit, obediturum. Ego enim hanc promissionem à me factam manu propria coram testibus scripsi, & roboravi.*

COMMENTARIUM.

4. **I**n hoc textu, & in cap. consulti, cap. postulasti, hoc tit. agitur de illis, qui monasticam vitam deserunt, & nondum elapso probationis tempore, ante professionem, vel post ad seculum redeunt: & quaritur, an sinendi sint ad pristinum

statum redire, & in gradu antiquo, si clerici erant, ministrare, vel omnino cogendi in eadem, vel alia laxiori religione perseverare? Et licet hanc quæstionem ad hodiernam praxim, tam in foro interno, quam externo doctè exposuerint plures relati à Barbosa in presenti, Suarez tom. 2. de relig. lib. 1. de essentia voti, cap. 2. Sanchez lib. 4. summa, cap. 1. num. 20. Tamburinus de jure Abbat. tom. 3. disquisit. 9. quest. 8. Sanchez de matr. lib. 7. disquisit. 31 in fine. Portel. in dubiis regular. verbo Novitius, num. 29. Peyrinis, Lezana, & alii relati à Hieronymo Garcia tom. 1. polit. regul. tract. 2. disquisit. 5. dub. 7. tamen pro ipsorum jurium illustratione, quid tam antiqui, quam noviores canones circa hoc statuerint, exponendum est. Et primo scire oportet, eos, qui olim vitam monasticam profiteri cupiebant, probari primò ad portam monasterii per aliquot dies. Callianus lib. 4. infra, cap. 3. ibid: *Ambiens quis in carnobii disciplinam recipi, non ante prorsus admittitur, quam diebus decem, vel eo amplius, pro foribus excubans, indicium perseverantiae, ac desiderii sui, pariterque humilitatis, ac patientiae demonstraverit.* Et S. Fructuosus Episcopus in sua regula, cap. 4. ibid: *Qui religionis obtentu monasterium ingredi perunt, primum ante fores tribus diebus, & noctibus excubent, & ex industria jugiter ab hebdomadarum exprobrantur. S. Pachomius art. 26. sue regule, ibid: Si quis accesserit ad ostium monasterii, volens seculo renunciare, & fratrum congregari numero, non habeat intrandi potestatem, sed prius nuntiabitur patri monasterii, & manebit paucis diebus foris ante januam. Quam probationem servatam fuisse cum S. Simeone Stylita, refertur in ejus vita, tom. 1. vit. PP. Sequebatur tunc alia probatio in cella hospitium. Callianus instit. cap. 7. ibid: *Suscipiens non statim in congregatione fratrum commiseri permittatur, sed deputetur seniori, qui seorsum, aut longe à vestibulo monasterii commanens, habet curam peregrinorum, & audientiam deputatam, eisque omnem diligentiam suscepcionis, & humanitatis impendit.* Quæ secunda probatio juxta ipsum Callianum per*